

Casa de les Tines

Talamanca

Ubicació

Comarca: Bages
Lloc/Adreça: Casa de les Tines, 08279 Talamanca
Emplaçament Sortint del poble de Viladordis per el camí que ens porta al riu Llobregat, creuem i seguim uns 300m

Coordenades:

Latitud: 41.72824
Longitud: 1.87538
UTM Est (X): 406466
UTM Nord (Y): 4620215

Classificació

Número de fitxa 08277-8
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia Element arquitectònic
Estil / època: Contemporani
Segle XVIII-XX
Estat de conservació Bo
Notes de conservació: Hi ha un manteniment de l'entorn de les tines, fet per el que l'estat del conjunt és molt bo.
Protecció Legal
Tipus de protecció: BCIN
Europea – Atributs inspire: National Monument Record – Agricultura
Observacions protecció: BCIL 615-I / Incoat BCIN 21/12/2017
Data aprovació: dj., 21/12/2017 - 12:00
Número inventari IPA (Inventari del Patrimoni Arquitectònic de Catalunya) Núm. 17249
Generalitat i altres inventaris
Accés Fàcil
Ús actual: Sense ús
Titularitat Privada

Titular: Ref. cad.: 001A00011
Autoria de la fitxa Quim Serdà Manau
Data de registre de la fitxa: dj., 10/05/2007 - 02:00

Descripció

La construcció és constituïda per set tines alineades i una barraca. La planta de les tines és de forma circular. La part inferior dels murs és feta amb pedra i morter de calç. Els dipòsits són recoberts de rajoles de ceràmica envernissada lleugerament corbades i la seva obertura superior, on es recolzaria el brescat, es presenta tapat amb peces ceràmiques amortallades on, al centre, existeix una obertura de forma quadrada, normalment de 85 cm x 85 cm. La part superior dels murs és feta amb pedra sense material d'unió, i s'hi localitzen les entrades a les tines i, en alguns casos, finestres. Les entrades presenten els muntants verticals coronant generalment amb una llinda. Sobre els murs s'estén el voladís, fet amb pedres més planeres. La coberta és feta amb el mètode d'aproximació de filades, sobre la qual s'estén una capa de sorra i pedruscall. Es descriuen les tines d'esquerra a dreta col·locant-nos davant de les entrades. La tina núm.1, a diferència de les altres, presenta la coberta totalment reformada amb totxanes amorterades. No és construïda amb el mètode d'aproximació per filades. La coronació de l'entrada és amb llinda simple d'unes dimensions de 140 cm x 44 cm x 13 cm. Hi trobem també una finestreta i una inscripció a l'esglaó d'entrada amb les inicials "JMV". La tina núm. 2 presenta la coberta de falsa cúpula, sota la qual s'encasta un ganxo de ferro. La coronació de l'entrada és feta amb una llinda simple de 150 cm x 40 cm x 10 cm. Les llandes de totes les tines són força treballades i prenen la forma arrodonida que dibuixa el dipòsit. Presenta una finestreta. La tina núm. 3 té dues llandes, una d'exterior de 150 cm x 30 cm x 20 cm i una d'interior. No presenta finestra. La tina núm. 4 té la coronació de l'entrada amb una llinda simple i presenta una finestreta. La tina núm. 5 té una única llinda d'unes dimensions de 100 cm x 60 cm x 12 cm. En aquest cas l'obertura que presenta la part superior del dipòsit és de 130 cm x 100 cm. A l'interior s'hi observa un amagatall. La tina núm. 6 presenta dues llandes, una d'exterior de 120 cm x 12 cm x 45 cm i una d'interior. No presenta finestra. Finalment trobem la tina núm. 7, que presenta una única llinda de 85 cm x 55 cm x 10 cm i una finestra. Actualment aquesta tina i l'anterior s'usen com a dipòsit d'aigua. Els brocs de les tines s'ubiquen al sud i queden a l'exterior amb l'excepció del de la tina núm. 2 que queda a l'interior de la barraca. S'hi han fet diversos treballs de reconstrucció, fet que ha ajudat a mantenir-les en un bon estat de conservació. AADD (2005:202-203) TINA NÚM. 1. Planta: circular. Orientació: Nord-Oest. Porta (alçada x amplada):157 cm x 130 cm. Diàmetre interior: 315 cm. Alçada del dipòsit: 400 cm. Volum en litres: 31.170. Gruix parets: 50 cm. Rajoles: 39'5 cm x 39'5 cm. Conservació de les parets: bé. Conservació del sostre: bé. Conservació de les rajoles: bé. TINA NÚM. 2. Planta: circular. Orientació: Nord. Porta (alçada x amplada): 84 cm x 140 cm. Diàmetre interior: 230 cm. Alçada del dipòsit: 360 cm. Volum en litres: 15.000. Gruix de les parets: 50 cm. Rajoles: 39'5 cm x 39'5 cm. Conservació de les parets: bé. Conservació del sostre: bé. Conservació de les rajoles: bé. TINA NÚM. 3. Planta: circular. Orientació: Nord. Porta (alçada x amplada): 77 cm x 140 cm. Diàmetre interior: 250 cm. Alçada del dipòsit: 360 cm. Volum en litres: 17.700. Gruix de les parets: 65 cm. Rajoles: 39'5 cm x 39'5 cm. Conservació de les parets: bé. Conservació del sostre: bé. Conservació de les rajoles: bé. TINA NÚM. 4. Planta: circular. Orientació: Nord. Porta (alçada x amplada): 82 cm x 134 cm. Diàmetre interior: 240 cm. Alçada del dipòsit: 400 cm. Volum en litres: 18.100. Gruix de les parets: 44 cm. Rajoles: 39'5 cm x 39'5 cm. Conservació de les parets: bé. Conservació del sostre: bé. Conservació de les rajoles: bé.

Observacions:

(Continuació descripció) TINA NÚM. 5. Planta: circular. Orientació: Nord-Oest. Porta (alçada x amplada): 83 cm x 150 cm. Diàmetre interior: 220 cm. Alçada del dipòsit: 435 cm. Volum en litres: 16.500. Gruix de les parets: 66 cm. Rajoles: 39'5 cm x 39'5 cm. Conservació de les parets: bé.

Conservació del sostre: bé. Conservació de les rajoles: bé. TINA NÚM. 6. Planta: circular. Orientació: Nord. Porta (alçada x amplada): 92 cm x 130 cm. Diàmetre interior: 266 cm. Alçada del dipòsit: 435 cm. Volum en litres: 24.170. Gruix de les parets: 47 cm. Rajoles: 39'5 cm x 39'5 cm. Conservació de les parets: bé. Conservació del sostre: bé. Conservació de les rajoles: bé. TINA NÚM. 7. Planta: circular. Orientació: Nord. Porta (alçada x amplada): 52 cm x 140 cm. Diàmetre interior: 240 cm. Alçada del dipòsit: 360 cm. Volum en litres: 16.290. Gruix de les parets: 85 cm. Rajoles: 39'5 cm x 39'5 cm. Conservació de les parets: bé. Conservació del sostre: bé. Construcció amb una única barraca. És construïda amb pedra seca i coberta de falsa cúpula. El terra, fet de pedra presa amb morter, és de construcció posterior. Algunes zones es presenten amorterades ja que s'hi ha fet algun treball de reconstrucció. La planta és de forma rectangular d'1,95 m x 4,10 m de llargada. El gruix de les parets és de 55 cm. La porta d'entrada és rectangular, de 0,69 m x 1,50 m d'alçada, i a sobre seu s'hi recolza una llinda de 85 cm x 70 cm x 15 cm. Conserva les restes de les frontisses. A l'interior hi trobem el broc de la tina núm. 2 que queda emmarcat en un requadre de pedra i dos bancs de pedra amortallada de construcció més actual. Està fumada parcialment. AADD (2005:203) Actualment hi ha una casa de nova construcció al costat que s'usa com a taller de ceràmica.

Història

Les tines enmig de les vinyes són la mostra més viva del passat vitivinícola de la comarca del Bages. La dificultat de transportar la verema per camins de bast, és a dir, per camins on només passava un animal, i la mateixa escassetat d'animals, determinà la localització de les tines. Tenir la tina a casa era l'opció més lògica en els pobles del pla, on les distàncies eren petites i els camins més bons permetien transportar la verema fins a casa. La problemàtica es presentava en llocs com el terme de Talamanca, d'orografia accidentada, d'hàbitat dispers, i amb camins dolents i enfilats que feien la distància entre la vinya i la casa més llarga. Una opció davant d'això doncs, consistia a construir la tina a tocar del mas principal, mentre que l'altre opció fou construir la tina a la mateixa vinya, de manera que, quan es veremava el raïm, anava directe a la tina. Amb la fil·loxera les tines entraren en desús. BALLBÈ (1993:7) Apareixen documents que diuen que aquestes terres on es localitza la Casa de les Tines pertanyien al mas Generes i d'altres que pertanyien al Monestir de Sant Benet de Bages. Però en el moment de la màxima utilització del terreny, un cop construïdes les tines (S. XVIII-XIX) sabem que pertanyien al mas de les Generes. Aquest moment coincideix amb la gran expansió de la vinya. Pel que fa a la construcció col·lectiva de les tines tenim un document que ho explica. El 23 de novembre de 1857, Joan Casajoana Sala, pagès de Sant Fruitós de Bages, però propietari dels masos Casajoana i Planes de Rocafort, establí a rabassa morta 90 quarteres de terra per un termini de 100 anys a Josep Sala, Domingo Sala, Joan Canals, Agustí Creus, Ignasi Morell i Josep Galobart, pagesos de Sant Fruitós de Bages. La peça de terra formava part del mas Planes que havia estat comprat per Casajoana a mitjan segle XVIII al mas Rubiralta. Els sis parcers tenien l'obligació de plantar-la de vinya en els propers quatre anys i així ho deuriem fer, tot i que no sabem com es van organitzar. En el contracte es pacta: 'Que deberan los adquiredores construir a sus costas y con toda la seguridad debida dentro de cuatro años en la tierra establecida un lagar a favor del amo de la cabida necesaria para colocar en él la parte dominical de fruto con el cubierto y tancas correspondientes, en cuyo lagar deberán los adquiredores llevar a sus costas la parte dominical de los frutos'. I el pacte següent: 'Que los adquiredores deberán también construir dentro de igual término de cuatro años seis otros lagares para colocar en ellos la parte de frutos correspondientes a los mismos adquiredores de los resultantes de la tierra establecida y no de otra tierra ni de otra persona alguna, cuyos lagares finido el establecimiento quedarán de exclusiva propiedad del estableciente'. Els límits de la peça de terra amb el Llobregat, que s'hagin de construir set tines i el fet que el propietari pogués utilitzar els Tres Salts són proves suficients que estem parlant de les set tines que avui existeixen en aquest lloc. L'establiment col·lectiu de terres a sis parcers és el que explica que es construïssin les tines col·lectivament juntament amb la de l'amo, encara que després cadascú fes servir la seva. De moment és la notícia més clara que tenim d'aquestes construccions

col·lectives. AADD (2005:32) Les tines enmig de les vinyes responen a un fenomen exclusiu de les Valls del Montcau. Cap altra comarca vitícola de Catalunya gaudeix d'aquest tret específic.

Bibliografia

AA.DD (2005). Tines a les valls del Montcau. Parc Natural de Sant Llorenç del Munt i l'Obac. Farell Editors, Sant Vicenç de Castellet. BALLBÈ, Miquel (1993). Tines al mig de les vinyes a la comarca del Bages. Centre d'Estudis del Bages, Manresa.

